SORU FASİKÜLÜ

Sınıf: 12 Ünite: 3

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1. Tasavvufun birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardaki ortak noktaların başında nefsi arındırmak ve Allah'a yaklaşmak gelir.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisinin tasavvufun oluşumuna etkisi olmuştur?

A) "Biz her şeyi bir ölçüye göre indiririz." (Hicr suresi, 21. ayet.)

B) "Nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir." (Şems suresi, 9. ayet.)

C) "Kalemle yazmayı öğretti." (Alak suresi, 4. ayet.)

D) "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" (Zümer suresi, 9. ayet.)

E) "Şüphesiz Allah, daima üstündür, çok bağışlayandır." (Fâtır suresi 28. ayet.)

2. Hz. Peygamber, Allah'a (c.c.) çokça şükreden ve O'nu her zaman anan bir kul olarak hayatını sürdürmüş ve böyle yaşamayı Müslümanlara tavsiye etmiştir. Niçin sabahlara kadar ibadetle meşgul olduğunu soran Hz. Aişe'ye, "Şükreden bir kul olmayayım mı?" cevabını vermiştir. Hz. Peygamber, yaşantısının her alanında sadeliği tercih etmiştir.

Bu parçada tasavvufi terimlerden hangi ikisi açıklanmıştır?

A) Seyr-u sülûk ve erkân

B) Marifet ve mâsîva

C) İhlas ve irfan

D) Zikir ve zühd

E) Veli ve mürşit

3. Aşağıdakilerden hangisi tasavvufi düşüncenin oluşmasının sebeplerinden <u>değildir</u>?

A) Müslüman toplumda meydana gelen dinî, fikri, kültürel, siyasi, ekonomik gelişmeler.

B) Vefatından sonra Hz. Peygambere duyulan özlem ve ihtiyaç.

C) Hz. Peygamber ve sahabenin sade yaşantısı.

D) Kur'an-ı Kerim'de sade yaşamaya verilen önem.

E) Hz. Muhammed'in (s.a.v.) ölümünden sonra Hz. Ali'nin ilk halife olmaması.

4. Tasavvuf tarihçileri, tasavvufi düşünceyi üç dönemde değerlendirirler. Bunlardan birincisi züht dönemidir ki züht, ahirete yönelmek, dünyaya dalmamak, elde mevcut bulunsa bile gönülde mal ve mülk sevgisine yer vermemek gibi anlamlara gelmektir. İkincisi tasavvuf dönemidir ki sufi ve tasavvuf kavramlarının kullanılmaya başlandığı ve tasavvuf düşüncesinin bir ilim olarak ortaya çıktığı dönemdir. Üçüncüsü tarikat dönemidir ki tasavvufi düşüncenin tarikatlar şeklinde kurumsallaştığı ve sosyal hayatın bir parçası haline geldiği dönemdir.

Aşağıdakilerden hangisi tarikat dönemi temsilcilerindendir?

A) Hz. Ebubekir

B) Ömer b. Abdülaziz

C) Rabia el-Adeviyye

D) İmam Gazâlî

E) Mevlana

5. Mutasavvıflara göre tasavvufun gayesi; Hakkın rızasını kazanmak için nefsi temizlemek ve güzel ahlak sahibi olmaya çalışmaktır. Sufiler, tasavvufi hayatta ibadet, zikir gibi faaliyetler kadar ahlaki faaliyet ve faziletlerin de önemli bir yeri olduğunu belirtmişlerdir. Tasavvuf döneminin önemli isimlerinden Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî'ye (ö. 908) göre, tasavvuf ne birtakım merasimler ne de bir bilgi yığınıdır; tasavvuf yalnızca ahlaktır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle <u>söylenemez</u>?

A) Tasavvufun temel gayesi Hakkın rızasını kazanmaktır.

B) Allah'ın rızasını kazanmak güzel ahlaklı olmayı gerektirir.

C) Mutasavvıflar ibadetlere önem vermemişlerdir.

D) Ebü'l-Hüseyin en-Nûrî mutasavvıftır.

E) Tasavvufi düşüncede birtakım merasimlere de yer verilir.

6. Meşhur mutasavvıflardan Hasan Basrî, tasavvuf ehlinin doğru sözlülük, ahde bağlılık, yakınlarla ilişkiyi kesmemek, yoksullara merhamet etmek, gurur ve kibirden arınmışlık, insanlarla iyi geçinme, güzel huy gibi ahlaki faziletlerle tanınabileceğini belirtmiştir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi Hasan Basrî'nin saydığı ilkelerle doğrudan ilgili <u>değildir</u>?

A) "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu..." (Rum suresi, 41. ayet.)

B) "...Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, ... iyilik edin..." (Nisâ suresi 36. ayet.)

C) "Bizim ayetlerimize ancak, ... kibirlenmeksizin Rablerine hamd ederek tespih edenler inanırlar." (Secde suresi, 15. ayet.)

D) "Antlaşma yaptığınız zaman, Allah'ın ahdini yerine getirin ve Allah'ı üzerinize şahit tutarak, pekiştirdikten sonra yeminleri bozmayın." Nahl suresi, 91. ayet.)

E) "Sen elbette yüce bir ahlak üzeresin." (Kalem suresi, 4. ayet.)

7. (I) Edepli olmak; insana, hayvana hatta cansız varlıklara karşı ölçülü davranmak, haddi aşmamak anlamına gelir. (II) Tasavvuf ehlinden beklenen, çevresinde bulunan herkese ve her şeye saygılı olmaktır. (III) Bu nedenle "Edeb Yâ Hû" yazılı levhalar, tekkelerin duvarlarında en çok görülen yazılardır. (IV) Tasavvuftaki ahlak anlayışı Kur'an'a ve Hz. Peygamber'in sünnetine göre şekillenmiştir. (V) Tasavvufi ahlakın temelinde mütevazı olmak, kadere rıza göstermek, nefsin isteklerinden uzaklaşmak, kul hakkına riayet etmek, müsamahalı olmak, kimseyi hor görmemek, diğerkâmlık gibi ilkeler yer alır.

Numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

8. İslam dininde önemli bir yere sahip olan ahlak, tasavvufi düşüncenin de temelini oluşturur. Tasavvufi düşüncede insanın manevi açıdan yücelmesi ahlaki değerlere sahip olmakla gerçekleşir. Tasavvuf ahlakı, insanları ve tüm canlıları sevmeyi, verilen sözde durmayı ve kötülüklerden uzak olmayı gerektirir. Tasavvuf insanların bu yönlerinin gelişmesine ve ahlaklı bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamaktadır.

Yunus Emre'nin aşağıdaki dörtlüklerinden hangisi bu parçada vurgulanan fikri desteklemek için örnek <u>verilemez</u>?

A) Nice gaflet ile mağrur olursun
Kervan geçer gider yolda kalırsın
Billahi sonra çok pişman olursun
Uyan ey gözlerim gafletten uyan

B) Bu dünyada bir nesneye
Yanar içim göynür özüm
Yiğit iken ölenlere
Gök ekini biçmiş gibi

C) Yol odur ki doğru vara
Göz odur ki Hakk'ı göre
Er odur alçakta dura
Yüceden bakan göz değil

D) Bülbül olup dost bağında öte gör
İyi amellerle yükün tuta gör
Efendimin kervanına yete gör
Göçtü kervan kaldık dağlar başında

E) Bu dünyaya kanmayalım
Fanidir aldanmayalım
Bir iken ayrılmayalım
Gel dosta gidelim gönül

9. – - - - - İnsanın, düşünce ve davranışlarıyla olgun bir hâle gelmesi anlamına gelir.
– - - - - İnsanın hataya düşüp utanılacak şeyler yapmasını önleyen, yerinde ve ölçülü davranmasını sağlayan meleke, söz ve davranışlardaki ölçülülük, her hususta haddini bilip sınırı aşmama anlamına gelir.

Verilen boşluklara sırasıyla gelmesi gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sufi - Tövbe

B) İnsan-ı kâmil - Edep

C) Musahip - Cem

D) Abdal - Semah

E) Derviş - Ahlak

10. Tasavvuf düşüncesi Allah sevgisi ve Allah korkusu temeline dayanmakta, Allah korkusu aynı zamanda Allah'ı sevmekten kaynaklanan bir çekinme olduğu için bu iki kavram birbirini tamamlamaktadır. İslam'a göre kullarla Allah arasında karşılıklı sevgi vardır; kullar Allah'ı sevdiği gibi Allah da kulları sever. Ayetlerde ifade edildiği üzere Allah'ın kullarını sevmesini sağlayan tövbe, temizlik, sabır, takvâ, ihsan, adalet, tevekkül gibi özellikler tasavvuf ehli tarafından seyrüsülûk diye ifade edilen bir eğitim sürecinde özenle gerçekleştirilmeye çalışılır. Bunun sonucunda kul ile Allah arasında manevi bir ilişki meydana gelir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Tasavvuf düşüncesinin dayandığı temel açıklanmıştır.

B) Allah'ın sevgisini kazanmanın yolları belirtilmiştir.

C) Tasavvufun önem verdiği temel kavramları sıralanmıştır.

D) İslam'a göre yaşamanın tasavvuf yoluna girmekle sağlanacağı söylenmiştir.

E) Tasavvufun kişiye kazandıracağı güzelliklere değinilmiştir.

11. **Aşağıdakilerden hangisi tasavvufi yorumlardan biri <u>değildir</u>?**

A) Rifailik

B) Kadirilik

C) Maturidilik

D) Yesevilik

E) Mevlevilik

12. Mevlana'nın anıldığı törenlerde icra edilen ayin, Mevleviliğin temel felsefesini yansıtan önemli sembolleri içeriyor. Bu ayin genel olarak, kâinatın oluşumunu, insanın âlemde dirilişini, Allah'a olan aşk ile harekete geçişini ve kulluğunu idrak edip insan-ı kâmile doğru yönelişini ifade ediyor. Asırlardır Mevlevi dervişlerince icra edilen ayinlerde dervişlerin giydiği kıyafetler de bu felsefenin önemli sembolleri arasında yer alıyor. Dervişin başındaki sikkesi nefsinin mezar taşı, giydiği beyaz tennuresi kefeni, sırtındaki hırkası ise kabri olarak kabul ediliyor.

Bu parçada anlatılan Mevlevi ayini aşağıdakilerden hangisidir?

A) Semah ayini

B) Muharrem ayini

C) Semâ ayini

D) Nühüft ayini

E) Matem ayini

13. **Aşağıdaki isimlerden hangisi bir tasavvufi ekolün öncüsü olarak kabul edilir?**

A) Abdülkadir Geylanî

B) İmam Şafiî

C) Ahmed b. Hanbel

D) Yunus Emre

E) İmam Malik

14. Buhara yakınlarında bir köyde dünyaya gelmiştir. Bebekliğinden itibaren bütün hayatı tarikat ortamında geçmiştir. Tasavvuf eğitimini tamamladıktan sonra irşat görevine başlamış ve zaman içinde cemaati çoğalmıştır. 1389'da doğduğu köyde vefat etmiştir. Onun halifeleri tarikatının yayılmasına öncülük etmişlerdir. Abdullah-ı İlahi adlı halifesi tarafından Anadolu'ya ve Balkanlar'a yayılmıştır. Öncülük ettiği tarikatın en belirgin özelliği gizli zikirdir.

Parçada hakkında bilgi verilen mutasavvıf aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bahaeddin Nakşibend

B) Hacı Bektâş-ı Velî

C) Mevlânâ Celaleddin Rumî

D) Ahmed er-Rifaî

E) Abdülkadir Geylanî

15.
- Hâce
- Pîr-i Türkistan
- Hazret-i Türkistan
- Hazreti Sultan
- Silsile-i Meşâyih-i Türk

Yukarıda sıralanan bu isimler hangi mutasavvıfa verilmiştir?

A) Bahaeddin Nakşibend

B) Hacı Bektâş-ı Velî

C) Mevlânâ Celaleddin Rumî

D) Aymet Yesevî

E) Abdülkadir Geylanî

16. Bu tarikatın çeşitli kollarında toplu zikir farklı şekillerde icra edilmektedir. Zikir cehri olup semâ ve devrana önem verilir. Türkiye'deki yaygın kolları Rûmiyye ve Eşrefiyye'deki uygulama genel çizgileriyle şöyledir: Dervişler hilâl şeklinde bir halka oluşturur. Zikre oturularak başlanır. Şeyh efendinin Fatiha okumasından sonra salavat getirilir ve Kibrît-i Ahmer adlı evrâd özel bestesiyle okunur, ardından kelime-i tevhit ve ism-i celâl zikrine başlanır. Bu sırada zâkirler ilahiler okurlar. Oturularak yapılan zikir birinin aşr-ı şerif okumasıyla tamamlanır; ardından ayakta yapılan zikre geçilir. Bu zikre ilahiler okunarak başlanır. "Hayyü'lkayyûm, Allah" esmâlarıyla ahenkli bir şekilde hareket edip dönülerek (devran) devam edilir; ritmik adımlarla zikir halkası sağa döndürülür. Bu sırada zakirler tarafından ritme uygun ilahiler okunur. Zikir töreni bir zâkirin okuduğu aşr-ı şerif ve şeyh efendinin duasıyla sona erer. Zikir sırasında kudüm, bendir, halile, nevbe gibi vurmalı sazlar da kullanılır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen tasavvufi yorum aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nakşibendîlik
B) Mevlevîlik
C) Rifaîlik
D) Yesevîlik
E) Kadirîlik

17. Aşağıdakilerden hangisi Bektaşilikteki "Dört Kapı Kırk Makam" esaslarından değildir?

A) Hakikat
B) Marifet
C) Cem
D) Tarikat
E) Şeriat

18. Bektaşilikte "Musahiplik" denilen evli iki çiftin cem töreni ile yol kardeşi yapılması uygulaması vardır. Musahipliğin şartlarının yerine getirilmemesi suç kabul edilir.

Bu şartı ihlal edenler için aşağıdaki Bektaşi törenlerinden hangisi yapılır?

A) Abdal Musa Cemi
B) Düşkünlükten Kaldırma Cemi
C) Dardan İndirme Cemi
D) Musahiplik Cemi
E) Koldan Kopan Cemi

19. Aleviliğe göre semah dönen canlar; duygunun, sevginin, aşkın dorukta olduğu, adeta ayrı bir dünyaya yolculuk olan duygu halini yaşar.

Aşağıdaki ritüellerden hangisi esas itibariyle diğerlerinden ayrılır?

A) Sema
B) Devran
C) Açık (cehri) zikir
D) Semah
E) Kurban

20. Alevilikte Matem orucu Muharrem ayının ilk 10 gününde tutulan oruca denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu günlerde yapılabilir?

A) Oruç açıldıktan sonra ayran vb. içecekleri içme
B) Cem ayinine katılma
C) Kurban kesme
D) Düğüne gitmek için süslenme
E) Bir dalı kurumuş ağacı kesme

21. Alevi- Bektaşi kültüründe töresel hiyerarşik bir düzende görev alan ve Alevi topluluklarının hizmetini gören kişiler bulunur.

Aşağıdakilerden hangisi bu hiyerarşik düzende diğerlerine göre daha üst makamdadır?

A) Talip
B) Musahip
C) Rehber
D) Niyazcı
E) Zakir

22. Aşağıdakilerden hangisi Alevilik-Bektaşilikte "Razılık ve Kul Hakkı" şartlarını taşımadığından Cem'e kabul edilemeyecek kişilerden <u>değildir</u>?

A) Yalancı şahitler
B) Geçerli bir neden olmadan eşini boşayanlar
C) Vatan borcunu ödemeyenler
D) Komşusuna zarar verenler
E) 40 yaşını doldurmamış olanlar

23. Aşağıdakilerden hangisi Cem ayini sırasında topluca dua etmek anlamına gelen erkâna verilen addır?

A) Semah
B) Razılık alma
C) Dara durmak
D) Düşkünlükten kaldırma
E) Dardan indirme

24. Hacı Bektaş-ı Veli aşağıdaki tasavvufi akımlardan hangisinin görüşlerini benimseyerek kendi düşüncesini geliştirmiştir?

A) Yesevilik
B) Kadirilik
C) Rifaîlik
D) Nakşilik
E) Mevlevilik

CEVAP ANAHTARI

1- B	13- A
2- D	14- A
3- E	15- D
4- E	16- E
5- C	17- C
6- A	18- B
7- A	19- E
8- B	20- A
9- B	21- C
10- D	22- E
11- C	23- C
12- C	24- A

Bakalım başka
neler varmııış?

DÖGM Materyal

DÖGM MATERYAL

Etkinlik Kitabı

Soru Havuzu

Video

Çalışma Kitabı

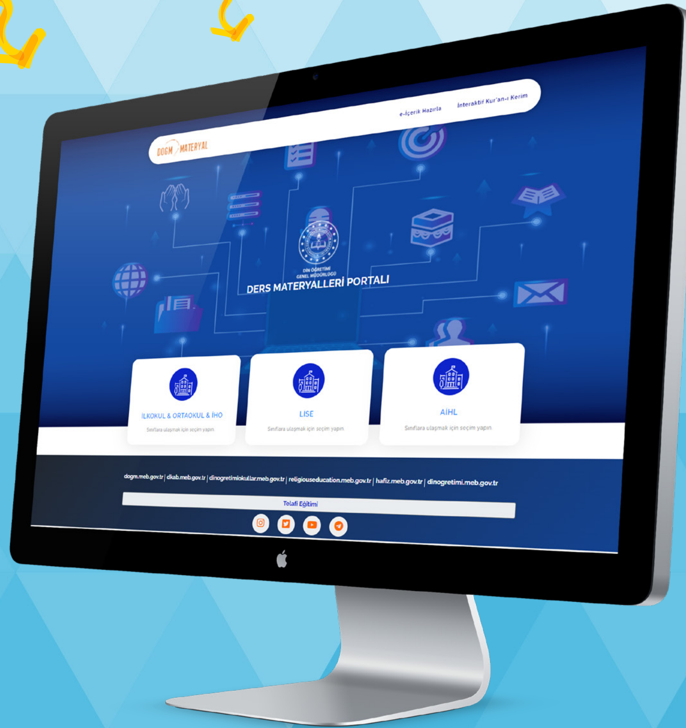
Etkinlik Uygulamaları

Etkileşimli Kitap

İnfografi

Sesli Kitap

Ders Sunusu

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ